

DYSLEKSJA NA LEKCJACH JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Dysleksja jest jednym z wielu różnych rodzajów trudności w uczeniu się. Jest specyficznym zaburzeniem o podłożu językowym. Charakteryzuje się trudnościami w dekodowaniu pojedynczych słów. Dyslektyk potrzebuje więcej czasu na zrozumienie i zapamiętanie informacji. Uczeń ma trudności w czytaniu i pisaniu. Dysleksja nie zaburza zdolności rozumowania, rozwiązywania problemów, tworzenia pojęć i krytycznego myślenia.

Już przed pójściem do szkoły i na początku nauki szkolnej można zaobserwować:

- Trudności w zapinaniu ubrania, sznurowaniu butów
- Trudności z zastosowaniem zaimków
- Opóźniony rozwój mowy
- Mylenie nazw kierunków
- Brak orientacji w schemacie ciała i przestrzeni
- Oburęczność, mylenie ręki lewej i prawej
- Pismo lustrzane
- Niechęć do rysowania
- Niechęć do układanek, puzzli
- Trudności w różnicowaniu głosek podobnych (słuch fonemowy)

W wieku szkolnym natomiast:

- Czytanie niepewne, wymęczone
- Częste błędy w czytaniu (przestawianie, pomijanie liter, sylab i całych wyrazów)
- Gubienie miejsca w którym czyta
- Trudności w dzieleniu na sylaby dłuższych wyrazów
- Pomijanie interpunkcji
- Przestawianie liter w wyrazie
- Zmiana sensu wyrazu
- Trudności z intonacją
- Problemy z zapamiętaniem słówek, struktur gramatycznych
- Problemy z odróżnianiem słów podobnie brzmiących
- Kłopoty z zapisem wyrazów w poprawnej formie gramatycznej

Nauka języka angielskiego sprawia dyslektykom duże trudności ponieważ ma wyjątkowo nieregularną pisownię. Osoba dyslektyczna ma szczególne trudności z w nauce języka angielskiego z:

- gramatyką: rozumieniem czasów, strony biernej i okresów warunkowych
- pisaniem i czytaniem po angielsku
- rozumieniem ze słuchu
- zapamiętaniem czasowników nieregularnych

- zapamiętaniem nazw dni tygodnia, pór roku
- czytaniem transkrypcji
- pisownią homofonów np.: waste-waist

Wszystkie wymienione problemy nie oznaczają że uczeń dyslektyczny nie może nauczyć się języka angielskiego, wymaga jedynie odpowiedniej stymulacji.

Jak ćwiczyć sprawność czytania i rozumienia tekstu czytanego?

Technika wspólnego czytania polega na tym, że uczeń czyta tekst wspólnie z nauczycielem, lub dwóch uczniów czyta tekst jednocześnie. W takiej sytuacji dyslektyk słyszy wymowę i nie odczuwa lęku ponieważ nie czyta sam. Słówka tematyczne najlepiej jest wprowadzić w formie obrazkowej. Dyslektyk powinien posiadać słownik wizualny

Jak ćwiczyć sprawność pisania?

Dyslektyk ma trudności z pisaniem linearnym, dlatego pożądana jest umiejętność tworzenia „map myśli”. W przypadku pisania dłuższych form wypowiedzi należy stosować metodę guided writing- pisanie pod kontrolą nauczyciela lub też praca w grupach.

Jak sprawdzać i oceniać prace pisemne?

Nie należy podkreślać popełnionego błędu, ale przekreślić go i nad nim napisać poprawną formę.

Jak ćwiczyć mówienie i rozumienie mowy?

Dyslektycy lubią mówić więc należy to wykorzystać w pracy na lekcji. Sprawność mówienia należy połączyć z pracą z tekstem poprzez przekazywanie treści przeczytanego tekstu. Należy zwrócić uwagę na ćwiczenia fonetyczne poprzez znajdowanie rymów w tekście, liczenie ile jest głosek i liter w wyrazie. Powinno się też ćwiczyć intonację.

Jak wprowadzać nowe słownictwo na lekcji języka angielskiego?

Dyslektyk łatwiej zapamiętuje słówka, jeżeli ułożone są w grupach tematycznych np.: choroby, ubrania i towarzyszą im obrazki. Dobrze jest stosować słowniki tematyczne. Warto połączyć nową leksykę ze znaną uczniom z poprzednich lekcji.

Jak wprowadzać zagadnienia gramatyczne?

Przy wprowadzaniu zagadnień gramatycznych należy stosować strategie polegające na odkrywaniu reguł. Zaangażowanie ucznia w tworzenie zasad skłania ucznia do myślenia i pozwala na ich zapamiętywanie w sposób trwały. Wskazane jest uczenie się gramatyki poprzez osłuchanie się bez zbędnego tłumaczenia, jak również stosowanie tabel, grafów z wykorzystaniem kolorowej czcionki czy podkreśleń.

Aby zachęcić ucznia dyslektycznego do nauki języka angielskiego nauczyciel powinien:

-dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów, nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi

-dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek

-w fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiedzianych słów

i zwrotów

-nowe wyrazy objaśniać w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem

Poradnik dla nauczycieli dzieci dyslektycznych wg prof. dr hab. M. Bogdanowicz

NIE

- Nie traktuj ucznia jak chorego, niezdolnego, złego lub leniwego
- Nie karz, nie wyśmiewaj w nadziei, że zmobilizujesz do pracy
- Nie spodziewaj się że „sam z tego wyrośnie”, „weźmie się w garść” lub że ktoś go z tego „wyleczy”
- Nie ograniczaj uczniowi zajęć pozalekcyjnych, aby miał więcej czasu na naukę, ale i nie zwalniaj go z systematycznych ćwiczeń i pracy nad sobą
- Nie spodziewaj się że kłopoty ucznia pozbawionego specjalistycznej pomocy ograniczą się do czytania i pisania i skończą się w młodszych klasach szkoły podstawowej

TAK

- Staraj się zrozumieć swojego ucznia, jego potrzeby, możliwości i ograniczenia, aby zapobiec pogłębianiu się jego trudności szkolnych i wystąpieniu wtórnych zaburzeń nerwicowych

- Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności ucznia: na czym polegają i co jest ich przyczyną
- Aby jak najwcześniej pomóc uczniowi:
  - bądź w kontakcie z poradnią, wykorzystuj wyniki badań i zalecenia specjalistów zawarte w opinii psychologicznej
  - ustal kontrakt pomiędzy tobą, rodzicami i dzieckiem, który określa reguły współpracy: uczyn dziecko odpowiedzialnym za pracę nad sobą, rodziców za pomaganie dziecku, a nauczyciela za bycie doradcą
- Zaobserwuj podczas codziennych lekcji, co najskuteczniej pomaga dziecku
- Opracuj program indywidualnych wymagań wobec ucznia dostosowany do jego możliwości i wkładu pracy. Oceniaj go na podstawie odpowiedzi ustnych, dyktanda i prace pisemne oceniaj jakościowo pod warunkiem systematycznej pracy, znajomości reguł ortografii i korekty błędów w zeszytach. Nagradzaj za wysiłek i pracę
- Bądź życzliwym i cierpliwym przewodnikiem ucznia w jego problemach

Jak pracować z dzieckiem dyslektycznym w domu?

- stosować na przemian czytanie głośne i ciche utworów ze sprawdzeniem stopnia zrozumienia tekstu
- utrwać i powtarzać przy każdej nadarzającej się okazji w ciągu dnia
- pisać ołówkiem w większej liniaturze
- często sprawdzać zeszyty

- prowadzić słownik wyrazów trudnych
- wiadomości sprawdzać ustnie
- podczas pisania prac stosować słowniki ortograficzne
- stosować różnego rodzaju wzmocnienia, np. pochwały, nagrody
- organizować sytuacje zapewniające przeżycie sukcesu
- uczyć sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych
- współpracować z nauczycielem, pedagogiem szkolnym, terapeutą
- tworzyć atmosferę życzliwości i zrozumienia

- KOCHAĆ DZIECKO

Literatura:

M. Bogdanowicz, „O dysleksji”, Lublin 1984

M. Bogdanowicz, M. Smoleń „Dysleksja w kontekście nauczania języków obcych”, wyd. Harmonia, Gdańsk 2004

A. Butkiewicz, K. Bogdanowicz :Dyslexia In the English classroom”, wyd Harmonia, Gdańsk 2004

Opracowanie:

Ewelina Niedbała

Małgorzata Robak

